

Undervisningsforløb

Kaskelotternes sang (Bent Haller)

Centrale områder i teksten:

- Tema: forurening/ miljø/ truede dyrearter
- Bogen som udviklingsroman
- Genre: dyrefortælling

START-Opgave

Klassen laver en fælles brainstorm over ordet kaskelot. Alle ord og forslag til hvad en kaskelot er, skrives ned og gemmes til senere i forløbet.

NU LÆSES til og med "REDNINGSAKTIONEN". Læs gerne kapitel 1 højt og følg proceduren.

Der skiftes mellem oplæsning, makkerlæsning og alenelæsning. Forslag til læreroplæsning markeret med * i opgaverne.

Inden kapitler læses findes betydning af fokusord.

Efter kapitel er læst løses opgaver til kapitlet (se de næste sider)

Opgave 1

Eleverne går i grupper og snakker om begrebet jerndyr (på dette tidspunkt i bogen har kaskelotterne netop hørt lyden af et jerndyr)

Derefter laves der i grupperne meddigtning. Eleverne skal skrive og illustrere hvad der sker, efter kaskelotterne har hørt jerndyret.

Forslagene hænges op i klassen.

NU LÆSES TIL OG MED "BYEN UNDER HAVET"

Opgave 2

Eleverne tegner deres egen forestilling af hvalen Dick (på dette tidspunkt har der endnu ikke været en beskrivelse af ham - der må ikke læses længere!)

Læreren læser kapitlerne "Gamle Dick" og "under stjernerne" højt i klassen.

Tal om spørgsmålene til kapitlet i elevhæftet. Lav derefter denne tegneopgave:

Læreren har på forhånd lavet en stor skabelon af en kaskelot. På klassen snakkes der om gamle Dick, og de ting han har siddende fast i sin hud. Eleverne og læreren tegner sammen tingene på skabelonen, og der udarbejdes en færdig Dick. Under dette forløb tales der om, hvilke farer/ fjender gamle Dick gennem tiden er stødt ind i.

Den færdige Dick hænges op på opslagstavlen med alle elevernes tegninger omkring (tegningerne der viser hvordan de troede Dick så ud).

NU LÆSES RESTEN AF BOGEN.

Spørgsmål til refleksion:

- Bogens budskab. Hvad holdning har forfatteren mon til menneskets omgang med naturen og dyrene?
- Forfatterens valg af genre i forhold til budskabet? (at kritisere noget)
- Forfatterens andre fabler – firsernes angst for forurening.

Man kan evt se filmen Samson og Sally eller en af de andre fabler filmatiseret.

NU ARBEJDES I GRUPPER MED HJEMMESIDE ELLER FRISE

Frise

Klassen deles op i grupper, der hver fremstiller en frise/ planche over en af begivenhederne i bogen. Der tales med eleverne om, hvilke begivenheder der kunne illustreres.

Vi har lavet nogle forslag:

Gruppe 1: Tangøjes første levetid

Gruppe 2: Gylte og Tangøje (deres oplevelser)

Gruppe 3: Blækspruttejagten (hvordan fanger kaskelotter deres føde)

Gruppe 4: Mødet med jerndyret

Gruppe 5: Oliehavet (det forurenede hav/ gyltes død)

Gruppe 6: Menneskebyen

Gruppe 7: Dødens dal (det giftige hav)

Gruppe 8: Krabbes hus

Plancherne hænges op i klassen

Ud fra de forskellige plancher, der kronologisk illustrerer bogen, snakkes der om Tangøjens udvikling. Her kunne man også ud fra de forskellige kapitler, tale om hvilke følelser Tangøje er igennem. På den måde lærer børnene noget om relationer og følelser, og man får bedre styr på Tangøjens udvikling.

Hjemmeside

Klassen deles i grupper der hver især arbejder med at lave hjemmeside.

Hjemmesiden skal indeholde:

- Overskrifter
- Brødtekst
- Faktaboks
- Billede med billedtekst
- Link til andre hjemmesider

Emnerne er

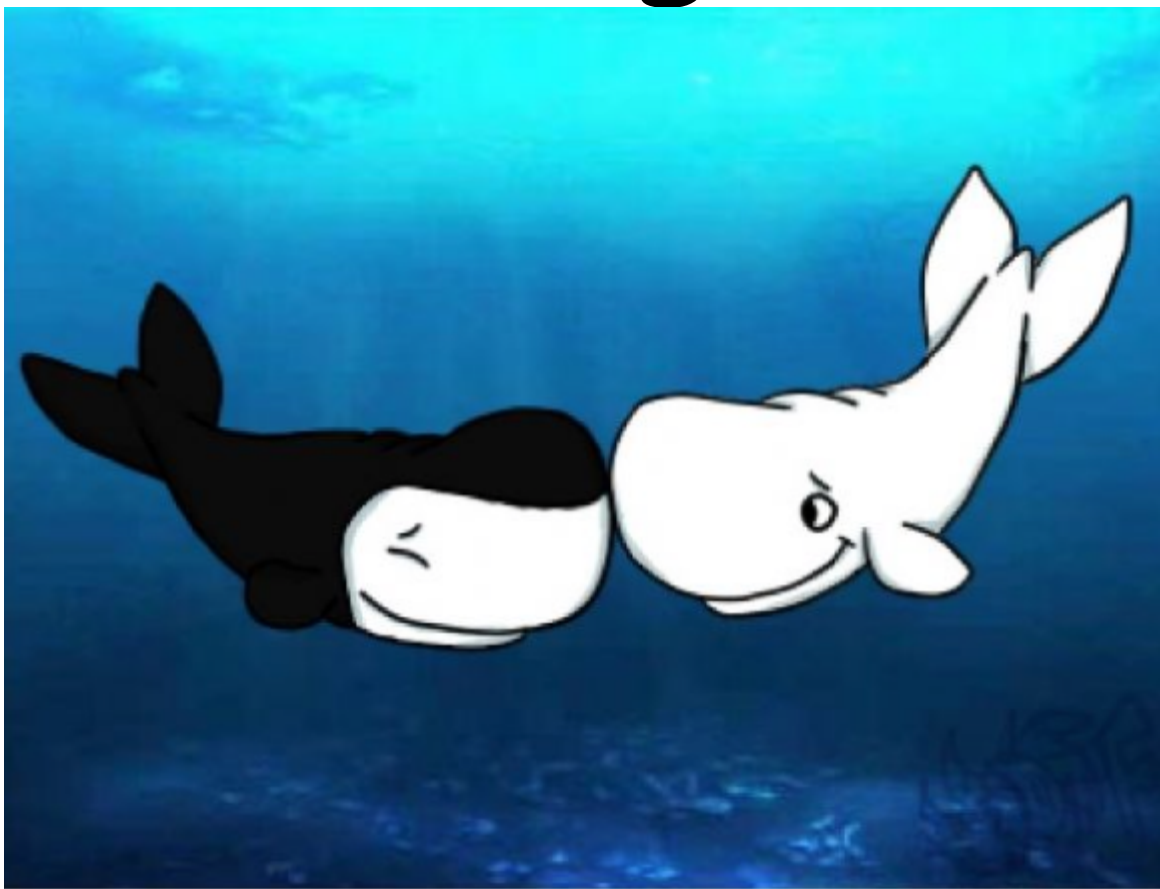
1. Historien (forfatteren, filmen)
2. Moby Dick
3. Kaskelothvalen
4. Spækhuggeren
5. Atlantis
6. Hvalfangst
7. Forurening
8. Truede dyr

Afsluttende Opgave - 500 ord

Eleverne skal forestille sig, at Tangøje kan skrive. Hvad ville Tangøje skrive i et brev til menneskene? Skriv dette brev.

OPGAVEHÆFTET HERUNDER PRINTES SOM BOG I A5 OG KAN BRUGES SOM BOGMÆRKE

Opgaver til
"Kaskelotternes
Sang"

Navn: _____

KAPITEL 1 "Tangøje"

*

Hvad betyder?

At sakke bagud

Vandring

Ændre kurs

Halefinne

Blæretang

Fare på færde

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvorfor sakker en af hvalerne bagud?

2. Hvad lever kaskelotterne af?

3. Hvorfor kalder moderen hvalungen for Tangøje?

4. Forklar disse ord

a. jerndyr

b. at have kommandoen

KAPITEL 2 "Kampen mod spækhuggerne"

Hvad betyder?

At være i knibe

At slå et sving

Spejder

At slå en revne

At være dristig

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvad er en spækhugger og hvorfor hedder den sådan?
2. Hvordan kæmper en kaskelot?
3. Hvordan går det de to angribere?
4. Forklar hvad der menes når der står "alting var ikke, som det var engang"?

KAPITEL 3 "Leve i havet"

Hvad betyder?

Gode fangstmuligheder

Klæbrig

Salig

Krusning i havet

At være melankolsk

En plageånd

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvilke farer fortæller Tangøjes mor om?
2. Hvad synger hvalerne om?
3. Hvem er gamle Dick?
4. Forklar udtrykket "Klart vand" og ordet "klaptorsk".
Hvorfor synes Tangøje at føreren er en klaptorsk, når han siger vandet er klart?
5. Hvad betyder det, at hvalerne sprøjter? Hvad gør de?
Hvorfor?

KAPITEL 4 "Gylte"

Hvad betyder?

Døsig

Overdreven

Overstadig

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvordan leger hvalerne?
2. Hvad betyder udtrykket "Solen gjorde havet blodrødt"?
3. Hvad tænker du på, når du hører ordet
BLODRØD

KAPITEL 5 "Angst"

Hvad betyder?

Angst

Åndedræt

Tyst

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvorfor hedder kapitlet angst?
2. Find nogle sætninger, der viser, hvor meget Tangøje holder af sin mor.
3. Hvem synes du er den modigste af de to hvalunger? Hvorfor?

KAPITEL 6 "En lille hvid rund en"

Hvad betyder?

Brænding

At fosse

Elv

Strøm

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvad er "en lille hvid rund en"?
2. Hvorfor tror du Gylte kalder den sådan?

KAPITEL 7 "Farlig leg"

*

Hvad betyder?

At være bette

Ærgerlig

Komisk

At tabe værdighed

At stirre nedladende

Fortvivlet

Desperat

Forfærdet

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvorfor er de to unger ikke bange for isbjørnen?
2. Hvad sker der for Gylte?
3. Hvorfor kan hun ikke komme fri?
4. Hvad tror du der sker i næste kapitel?

KAPITEL 8 "Redningsaktionen"

Hvad betyder?

Hovedkulds

Øredøvende

At være forkommen

At bugsere

At være ellevild af glæde

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvem får idéen til at redde Gylte?
2. Hvem tager æren for det?
3. Hvorfor siger Tangøjes mor "Hold nu dit gab"?
4. Hvorfor sætter de voksne farten op?

**NU MÅ DU IKKE LÆSE MERE FØR
KLASSEN HAR LAVET OPGAVE 1**

KAPITEL 9 "Blækspruttejagten"

Hvad betyder?

Ustandselig

Aggressiv

At vildlede

At skotte til hinanden

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvad gør forfatteren for at du skal synes kampen er spændende. Find nogle udtryk i teksten.
2. Tangøje får gode råd af sin mor. Hvilke?

KAPITEL 10 "Mystiske lyde"

Hvad betyder?

Opbrud

Ocean

Skeptisk

Overmodig

Rygfinne

Kujon

Spørgsmål til kapitlet:

1. I dette kapitel og i kapitlet "farlig leg" gør ungerne noget, som de inderst inde ikke har lyst til og som de er bange for. Hvorfor?
2. Har du prøvet at gøre noget du ikke havde lyst til? Hvordan gik det?

KAPITEL 11 "Mod menneskene"

Hvad betyder?

Kolossal

At kæntre

At gjalde

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvad er det Tangøje bliver bange for?
2. Hvad sker der med Tangøjes mor? Genfortæl og forklar.
3. Hvad tror du der sker med Tangøje og Gylte?

KAPITEL 12 "Mod sydhavet" *

Hvad betyder?

Isolation

At være panikslagen

Mismod

Koralrev

At ræbe

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvorfor leger Tangøje og Gylte ikke så meget mere?
2. Find nogle sætninger som viser, hvor meget Tangøje savner sin mor.

KAPITEL 13 "Menneskehajerne"

*

Hvad betyder?

Jerntromle

Anstrengende

At døse

At standse brat

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvad tror du det er for "uhyrer" der har lange, sorte, tynde ben?
2. Hvorfor bliver hvalerne svimle?
3. Hvad er det sorte og slimede, der lægger sig over hvalerne?

KAPITEL 14 "Fælden"

Hvad betyder?

Paddehattesky

Fortvivlelse

At være misundelig

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvad sker der med Gylte?
2. Hvem leder Tangøje efter?
3. Hvor bor gamle Dick?

KAPITEL 15 "Den usynlige fjende"

Hvad betyder?

Ubegribelig

Stime

At vige til side

Spørgsmål til kapitlet:

1. I starten af kapitlet står der et lille digt.
Hvordan kan du se, at det er et digt?
2. Tangøje møder en ny fjende. Hvem?

KAPITEL 16 "Byen under havet"

Hvad betyder?

Skibsvrag

Tunnel

En kile

Et tempel på vaklende piller

Respektindgydende

Spørgsmål til kapitlet:

1. Læs:

Atlantis beskrives som en skøn ø i Atlanterhavet ud fra Gibraltar med en lykkelig befolkning. På Atlantis var en stor, frugtbar slette omgivet af bjerge og en rig by med paladser og templer. Der var kilder med varmt og koldt vand og rige forekomster af metaller. Befolkningen erobrede næsten hele Nordafrika og Sydeuropa, men på en eneste nat sank Atlantis under havet, og folket omkom.

Tror du dette kun er et sagn, eller kunne det godt være sket i virkeligheden. Begrund dit svar.

2. Hvem møder Tangøje i byen under havet?

**NU MÅ DU IKKE LÆSE MERE FØR
KLASSEN HAR LAVET OPGAVE 2**

Kapitel 17-18 "Gamle Dick" og "under stjernerne"

Spørgsmål til kapitlerne:

1. Forklar ordet olding
2. Hvad kalder hvalerne deres Gud?
3. Hvorfor fortæller Dick hele tiden den samme historie?
4. Hvad betyder talemåden "Han var kun en skygge af sig selv"?
5. Gamle Dick mener selv han er i topform. Hvad mener du?
6. Hvad mener gamle Dick, når han siger "Det er slut"?

NU SKAL KLASSEN LAVE OPGAVE
2 FÆRDIG...

KAPITEL 19 "Dødens dal"

Hvad betyder?

At være let til mode

Pragtfuld

Plankton

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvorfor snøfter Tangøje?
2. Hvorfor dør tunfisken og de andre dyr i havet?
3. Hvem er det, der overfalder Tangøje?

KAPITEL 20 "Giften"

*

Hvad betyder?

Panisk

Byld

Fremmedartet

Ubønhørlig

Spørgsmål til kapitlet:

1. Find nogle udtryk, der viser, at Tangøje har det skidt.
2. Hvem kalder han på, da han er ved at dø?

KAPITEL 21 "På rette vej"

Hvad betyder?

Albatros

At være tusindfold værre

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvordan hjælper delfinerne Tangøje?
2. Tror du, at dette kunne ske i virkeligheden?
3. Hvorfor er delfinerne ikke bange for skibene?
4. Hvad betyder "bølgedalene blev befolket med sort-blå skygger"?

KAPITEL 22 "Krabbe"

Hvad betyder?

At bjærge noget

Overbærende

Affinde sig med noget

At være smudsig

Gopler

Spørgsmål til kapitlet:

1. Krabbe siger to gange, at menneskene er dumme. Hvorfor mener han, at vi er så dumme?
2. Hvad betyder udtrykket "Jeg lider ikke af falsk beskedenhed"?
3. Krabbe forklarer Tangøje om "stift vand". Hvad er det, han taler om?

KAPITEL 23 "Havsnød"

Hvad betyder?

Havsnød

Slagside

Nødraket

Medlidenhed

En kjo

Anspændt

Hid og did

Spørgsmål til kapitlet:

1. Hvilke følelser har Tangøje overfor menneskene?
2. I dette kapitel tænker Tangøje igen på sin mor. Hvad tænker han?

KAPITEL 24 "Kaskelotternes sang"

Hvad betyder

At protestere

At være nøjsom

Rastløs

Spørgsmål til kapitlet:

1. Tangøje prøver at overtale bardehvalerne. Lykkes det for ham? Hvorfor?
2. Hvorfor tør han ikke sove?
3. Hvordan ender bogen?